

# השוכר את הפועל פרק המישי עבודה זרה סג.

## עין משפט נר מצוה

## מסורת הש"ס

**ליחול עליה איסור אסנן למפרע.** שהרי מתחלה ע"מ ציאה נתנו לה: **קני מעכשיו.** קודם ציאה פשיטא דמוטר דאע"ג דע"מ ציאה יהיבה ניהלה כיון דמקמי ציאה יהיבה ניהלה לאו שכר ציאה הוא: ואי **מזטרין לך קני מעכשיו.** הלכך איזטרין מתני' לאשמעינן דאע"ג דאמר לה לא יקני לך עד שעת ציאה כיון דהדר אמר לה אי מזטרין לך קני מעכשיו הויה לה מתנת חנם כי שקלמיה ואקריבמיה: **כיון דאמר מר.** (א) בתוספתא דקדושין צפ"ק (דף כח:): **בטלה זה.** כל כמה דיהיב לה הוי אסנן דמהשתא קנימיה: **בטלה ספס.** כי יהיב לה לאחר זמן לאו אסנן הוא דהשתא הוא דקנייה (א) ליה: **עובד כוכבים לאו בר משיכה דמי כתיבא או קנה מיד עמימקט:** (א) קנייה (א) ליה. מהשתא קודם ציאה והיכי קרי ליה צא עליה ואח"כ נתן לה: **ואי לא שקלמיה.** ביום פלוני צאתניך הלכך צא עליה ואח"כ נתן לה הוא ומיחו הואיל ומשעת ציאה שויה אפותיקי ועמד בחצירה חייל עליה אסנן: **מסייר כשש.** לר' ינאי: **לפועלו ולחמיו.** עובד כוכבים או עמי הארץ: לא

**אלא דאמר ר' יהוה גביך.** כלומר לא תקני עד שעת ציאה והלכך לא הוי פשיטא דליהוי מותר מאחר שגלה בדעמו שלא תקנה עד שעת ציאה ומשום אסנן נמי ליכא דהא אמר לה אי זריכא לך קני מעכשיו: **אך דלמא השתא מיהא קאי בעיניה.** ואע"פ שאין אסנן חל על המוקדשין דכתיב לכל נדר פרט לנדר שמה הכא מאחר דאיתיה בשעת ציאה חל איסור אסנן למפרע משעה דיהיב לה ולא לא היה הקדש: **והא מחברא משיבה.** פ' ואפי' לר' יוחנן דאמר י' דבר תורה מעות קונות הכא גבי אסנן לא קנו כיון שהפקיעו חכמים דאין קניית מעות קונה ואוקומה אמשיה גס ממנה הפקיעו ואין כאן אסנן כלל ולא דמי להאי דפרק הוצב (ב"מ דף מה). נתנה לטעון מעל שקניית הכסף מועיל דכיון דמעל מן התורה מי יפקיע המעילה ממעות הקדש: **בזונה עובדת בוכבים.** לא קניא במשיכה וברש"ל משני דאמר (א) לעמיתך במשיכה הא לעובד כוכבים צנכס דאילו לר' יוחנן אית ליה לעובד כוכבים במשיכה ומשום דרז חסדא אית ליה פרק הוצב (ב"מ דף מז:): **כר' יוחנן דר' משני שניא אחריתא דלרבי יוחנן לא תקשי:** (א) **בגון דקאי בחצירה.** ואי' לישני תרומיה בטלה זה הא דקאי בחצירה והא דלא קאי בחצירה וי' דניחא ליה לאוקומה בטלה סתם אפילו קאי בחצירה עס טלאים אחרים שלו אע"פ שאינו יכול לחזותה לטלה מן השוק אפילו הכי אין שם אסנן חל אפילו למאן דאית ליה צריה אלא על המצורר בשעת ציאה: **ואינן חוששין לא משום שביעית.** פ' צנוטסר שמה ימסור דמים הללו למי שחשוד על השביעית ותניא אין

מוסרין דמי פירות שביעית לעם הארץ ופריך הכי מדקאסר צלאו ואכלו ואני פורע אלמא כי קפרע דמי איסורא קפרע וגרסינן דמי שביעית ואע"פ שכבר אכלום הכי נמי דז' ר' ינאי כי קפרעי דמי שביעית הס וקשה מי הזקיקו לטעון (א) פירות שביעית ממעשר וכן נסך שהטעם מפני שגראה כמאכל לפועלו דבר שאינו מעושר או יין נסך ה"ג היה לו לפרש שמאכל שביעית לפועלו וגמלא פורע חובו מדמי שביעית ועוד תקשי לרב שש דמפרש טעם דברייתא משום דמי פירות שביעית דלמא אחר הדיבור איירי ואיסורא משום דנהנה מפירות שביעית בשעת האיסור דומיא דין נסך דהוי טעמא משום דנהנה מיין נסך אי נמי אפילו קודם הדיבור וטעמא משום שפורע חובו מפירות שביעית שקונה פירות שביעית ומאכלין לפועלו ולא דמי כלל לדבי ר' ינאי ועוד קשה בצמון דמסיק בחנוני המקיפו (ד) דמשעבד ליה דכיון דדרכיה לאקופי קני ליה דינר גביה פ' דכיון דמקיפו לצלל הבית סמך עליו ומשועבד לו צלל הבית לפי שסמך עליו לכן הוי דמי שביעית אצל דבי ר' ינאי לא הוי חנוני המקיפו ולא סמכא דעתייהו כולי האי ולא משעבדי להו דבי ר' ינאי מהשתא ובי פרעי להו אחר זמן לאו חליפי שביעית נהיו וקשיא לדמיה לעיל בהאי דר' ינאי לאסנן דצא עליה ואח"כ נתן לו ואוקומה אסנן אפילו עשאו לה אפותיקי ועמד בשעת ציאה בחצירה ואע"ג דמשעת ציאה אישתעבד לה ואין להחזיר מטעם שאין השיעבוד על טלה זה אלא על נכסיו וכשיתן לה טלה זה לפלות השיעבוד מנכסיו הוי חליפי אסנן דשרי דלאמרינן פרק כל האסורין (תמורה דף ג:) דא"כ מאי ראי' מציא לעיל מאסנן על דבי ר' ינאי שאני התם דחליפין מותרין ואילו חליפי שביעית אסורין אלא ודאי אע"ג דמשעבד אינו נתפס באיסור אסנן כלל וה"ה לדבי ר' ינאי אע"ג דמשעבדי ועוד לפירושן לשון קנה לה דינר גביה יתור לשון הוא (א) לא היה לו להחזיר רק משעבד ולא משעבד לכן נראה לרבינו יחזק לפרש ואינו חושש לא משום שביעית שפורע חובו מפירות שביעית שכבר פרע לו הדינר ואין שום חוב מוטל עליו לפרוע אחר שאלו האיסור אצל אמר ואני פורע חושש משום שביעית שהוא כאילו לקחם צלל הבית לעצמו ונתנם לפועלו וגמלא פורע חובו מפירות שביעית והשתא אפילו איירי ברייתא לאחר הדיבור פריך שפיר אלמא כי קפרע לא היה לנו לחששם כאילו לקחם צלל הבית לעצמו ונתנם לפועלו מאחר שהן לוקחין הפירות מבית החנוני והוא פורע המעות לאחר שאכלום ומסיק תרגמה רב פפא בחנוני המקיפו דמשעבד ליה דכיון (א) דדרכיה לאקופי קני ליה דינר גביה פ' דמשעבד ליה שיקונה שיעבוד צנכסיו לאלתר כנגד מה שנותן לפועלו והיינו קני ליה דינר גביה דקאמר לשיעבוד הדינר קונה צנכסיו שזה דינר ולא קנין גמור שיוכל להקדישו מעת שקונה הדינר צנכסיו צלל הבית לאלתר כשהן צנין ונותנו לפועלו הוי ליה מה שקונה צנכסיו צלל הבית דמי הפירות ולכן חשיב צלל הבית כלוקח הפירות והיך מחנוני ומאכלין לפועלו בשכרן ולצדקן כשיתן הדמים לחנוני לפלות השיעבוד מנכסיו יהיו דמי שביעית אחרון אחרון נתפס ואם היו העניים שלוים מהם דבי ר' ינאי ע"י ר' ינאי כחונני המקיפו והיה אומר ר' ינאי לצני צימו לאו ולו ואני פורע היה נתפס באיסור שביעית מה שר' ינאי פורע להם בצימו וזה דפירש אצל הס לא היו כחונני המקיפו ולהכי לא גמר ומקני להו שיעבוד צנכסיו לאלתר כשנותנין פירות שביעית לצני צימו ונהי דבתורת ערבות וקבלנות משעבד להם לעניים סוכר עמה זה המתוך שאין משעבד ערבות אף בקבלנות רק גוף הערב והקבלן אצל צנכסיו של ערב אין המלוה קונה כלום לאלתר ואפילו שיעבוד אי נמי היה טועה בזה שאין שיעבוד צנכסיו ערב אלא צמלוה ולוה אצל אם היה אומר תן לפלוני מנה או הלוהו ויהא קניו לו והוא יהא פטור ממך ואני נותן לך או ואני פורע לך שזהו כעין מעשה דר' ינאי דהכא אין כאן דין ערבות אע"ג דלאמרינן צנכסיו גט פשוט (ב"ב דף קעג:) תן לו ואני נותן לך אין לו למלוה על הלוה כלום דמשמע אצל על הערב יש לו מדלא קאמר אין לו על זה ועל זה לא היה מסיק אדעתיה השתא מההיא כי היכי דלא אסיק אדעתיה הך דרבא וכי אייתי דרבא חדא מינייהו נקט והתלמוד נושא ונותן לפי טעמות ואמר אצל חנוני שאין מקיפו מאי מותר כו' ומו חנוני שאין מקיפו מי לא משעבד כלומר וכי אין נכסיו משועבדין ממש כדן ערב והא אמר רבא כו' קנה מדין ערב וכשהוא מולה

**אסנן למפרע.** הואיל וכשעת ציאה עדיין הטלה קיים וכיון שהוא צא עליה ואחר כך נתן לה טלה איכא למימר כיון דלא יחדו בשעת ציאה לא יתסר מתנה בעלמא הוא (תמורה סב.). **קודם ציאה** (שם). ואי מציטרין לך קני מעכשיו. הלכך בדרשה הוא ומלא לאקריביה וכיון דאמר לה לא יקני לך עד שעת ציאה איזטרין לאשמעינן דאמר אס קדמה והקריבמו דסד"א קדמה הוי (שם). אמירות לגבוי. ולא מצי למיחד כאלו להדיט (שם). בטלה זה. הואיל דיהיבה בשעת ציאה חייל עליה אסנן מיד (שם). בטלה סתם. דמשער לה בתר הי מתנה בעלמא הוא. דאין אסנן אלא המיוחד בשעת ציאה (שם). קנה לה בשעת ציאה ולא חייל עליה איסור אסנן (שם) בשש"ס. הא קניא לה. דהואיל וקאי בחצירה קני ליה בשעת ציאה מיד ומאז קרי ליה ואח"כ נתן. ועוד פשיטא דאסור (שם). ואי שקלמיה לא בתר ציאה אלא בתר ציאה. הלכך כי מני ולי ייחבא מלתא דדריה הוי בשעת ציאה. ומיחו אח"כ הוא. דמי לא הוי דיהיב עד דמני יום פלוני ואיזטרין לאשמעינן דאסור (שם).

בז א ב מ"י פ"ד מהל' איסור מזה הל' יא: בז ג מ"י פ"ו מהל' ערבין הל' כב סמך עשין קלה נפוש"ע י"ד פ"ד רמח סעף ו: יז ד מ"י פ"ד מהל' איסור מזה הל' יא: יח ה מ"י פ"ט מהל' מביה הל' א סמך עשין פב טוש"ע י"ד פ"ד רמח סעף יג [וכהנה]: יט ו מ"י פ"ד מהל' איסור מזה הל' יב: כ ז ט י ב מ"י שם הלכה יג: ל [ש"ע ח"מ פ"י של סעף ד כהנה]: כא ז מ"י פ"ג מהל' מאכלות אסורות הל' כו טוש"ע י"ד פ"ד קלס סעף ד [טוש"ע א"ח פ"י תג סעף ו]:

## תורה אור השלם

1 ואיבי ב' יקדש את ביתו קדש ליהוה והעריכו הבית בין טוב ובין רע כאשר יצריך אותו הבית בן יקום: יקרא בו די